

۱۳۲۴
سـ
۵ صفر الخیر

الدین والارباب

نامندہ

مجله اسلامیه در

۲۲ نچی رمضان
۲۷ نچی اوکتابر
۱۳۲۴
سـ
۱۹۰۶

محرر وصاحب امتیازی ایچون ادریس :
قزان ملا عالم جان .

خاریطیومطبعه
قزان .

تاریخ تاسیس

۱۳۲۴ سنه

۵ صفر الخیر

الدین و الادب

نامنه

مجله اسلامیه در

۲۲ رمضان ۱۳۲۴ سنه
۲۷ اکتابر ۱۹۰۶

محرر و صاحب امتیازی :

قزان خدام علمندین

ملا عالم جان البارودی.

خاریطو مطبعه

قزان.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انَّ اَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبْرَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ *
 فِيهِ آيَةٌ بَيِّنَةٌ مَقَامِ اِبْرَاهِيمَ * وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ اٰمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى
 النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ
 اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ * سورة آل عمران آية ۱۰

- (۱) ان اول بيت وضع للناس للذي ببكة مبركاً وهدى للعالمين *
- ترجمه: آدمیلر ننگ عبادت لری ایچون اول قویولغان (بنا قیلنغان) ایو
 مکده گی برکتلی وبتون خلقغه هدایت بولغان (کعبه اسملی) ایودر *
- (۲) فيه آية بينت مقام ابراهيم * اول ایوده برکتلی وشرافتلی
 بولدقینی آنکلاتوردای آچیق علامت لربار جمله دین برسی مقام ابراهیم *
- (۳) ومن دخله كان آمناً * هر کم اول ایوگه کرسه طنچ بولا *
- هیچ کم دین ظلم جبر و خوف ایرشمای
- (۴) ولله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا
 الله ایچون آدمیلر اوستینه یولی سارتین کوچی یتکانینه اول ایونی حج
 (طواف و زیارت) قیلو بورچدر (فرض و لازمدر)

(۵) ومن كفر فان الله غنى عن العلمين * هر کم اشانهاسه الله نذک خلقه احتیاجی یوق * بیانی وحکمی باری خلق فائدهسی ایچون *

ایضاح

(۱) (بکة) اصلده تغوزلق معناسنده بولوب قرآنده مکه شهر نده کی مسجد حرام اسمی بولغان * کعبه شریفه (بیت الله) شول مسجد حرام ایچنده در * بکه نفس مکه اسمی دیگان مفسرلرده کوبدر * کعبه شریفه الله تعالی نذک اذن وفرمانی بوینچه ابراهیم پیغمبر (علیه الصلوة والسلام) بناء قیلغان وهر کم ایچون عبادت و زیارت (۱) اورنی ایدلگان مبارک ایودر مسجد اقصی دین قرق سنه مقدم بناء ایدلگان * حدیث اماملری احمد بخاری ومسلم اثبات ایتکان حدیثده کلگان ابوذر (رضی الله عنه) دین سند پرله قال قلت یارسول الله ای مسجد وضع اول قال المسجد الحرام قلت ثم ای قال المسجد الاقصی قلت کم بینهما قال اربعون سنة *

ترجمه : ابوذر ایتکان یارسول الله اول فویولغان مسجد قایو مسجد * رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مسجد حرام (کعبه) دیگان . ابوذر : آن دین صونک قایوسی ، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) : مسجد اقصی ، ابوذر : ایکی آراسی کوبمو رسول الله صلی الله علیه وسلم قرق یل دیگان (۲)

(۲) ابراهیم (علیه السلام) نذک پیغمبر لگینه اشانغان وآننک ملتینی ویولینی حق دیو بلگان خلقنذک هر قایوسینه کعبه نی الوغلامق ، وانی عبادتگاه (عبادت اورنی و طرفی) تانومق ، آنده بولغان آیتلر و علامت لرنی راستلامق و آنلار برله فائده لانمق لازمدر * انصاف اهلی کعبه ده کوب

(۱) زیارت : کلوب کورو دیمکدر عوام ناس نذک مقبره نی (قبر لکنی) زیارت دیمک لری (زیارتگاه) دین ینکلاید لمشدر .

(۲) مسجد اقصی نذک باش بناسی داود پیغمبر گه (علیه السلام) اتمامی سلیمان پیغمبر گه علیه السلام نسبت ایدلگان بولسه ده امام طحاوی تاویلینه و وضع برله بنا آراسینی آیورماقینه کوره مسجد اقصی نذک بعض انبیاء طرفندین باش قویولوی ، اورنی بیلگولانوی کعبه دین قرق سنه گنه صونک بولوب بناسی داود علیه السلام وقتینه قالغان بولور . بعض علماً : ابراهیم علیه السلام کعبه بناسندین قرق یل اوتکچ مسجد اقصی نی بناء ایتکان ، داود وسلیمان علیهما السلام بناء ایتدی لری دیمک ایسکی بنانی یانکار توب زورایتوب یخشیلاندروب بناء ایتدی لری ایچون دیمشدر . من تفسیر روح المعانی

برکت و اسباب هدایت کو مکده دینی و دنیاسی، ایچون کوب خیر تا بمقده در *
 جاهلیت وقتنده عربلر فی قدر تورلی بوز قلقغه و یالغش اعتقادلارغه توشکان
 بولسه لرده ابراهیم (علیه السلام) دین قالغان بایناق حکملرنی و علامتلرنی
 یوغالتماغانلار کعبه نی و آننک یرینی (مسجد حرامنی) و اطرافینی دائما حرمت
 قیلغانلار هر یلده بر مرتبه زیارت و طواف قیلونی قالدر مغانلار مقام
 ابراهیم فی الوغ کورگانلر و قدر لی توقانلار * مقام: ابراهیم (علیه السلام) ننک
 کعبه نی عمارت قیلغانده سوندره و باسقیچ اورننده آیاقی آستینه قویغان
 تاشیدر * (۲) مقام ابراهیم یاننده دعا قبول بولنمقی مأثور در *

(۳) کعبه ننک ینه ابراهیم (علیه السلام) وقتندین بیرو ساقلانسه
 کلگان بر او اوغ آیت و خاصیتی اوشبو کم هر کم آنکا صیونسه و آننک
 یقینینه کلسه و اطرافنده بولغان (ارض حرام) دیگان یر گه کر سه آمن وطنیچ
 بولاهیچ کم آنکا قاغولماغان * عیبلی کشی بولسه ده شول یر دین چیقما ی
 جزا و یرامگان * کعبه تیکراسنده بولغان یر گه کر گان کشیگه تیگولسه
 قوتلی توقش (صوغش) وقتارنده بولسه ده الوغ عیب بولغان اوشبو
 حکم الوغ حکمة الهیه گه مبنی بولغانغه کوره اسلامده ده باقی بولغان *
 یر آدم کشی اولتوروب یا باشقه جنایت قیلوب ارض حرامگه قاچسه
 امام ابوحنیفه آنکلا ونچه یمک و ایچمک و یرماینچه مذکور قاتل و جانی نی
 ارض حرامدین چیقوغه ایر کسز ایدلورده چیقغاچ جزا یوردلور * ارض
 حرامده بولغان کیوک و قوشلارنی اولامق و اولتورمک درست
 دگدر * الله ننک قدرت و حکمتی بوینچه هر کم طرفندین ینکلک برله
 رعایه قیلونسه کلگان اوشبو امن و برکت انسان و حیواننی شامل بولغاندر *

(۲) اسماعیل علیه السلام یردین عمارت تاشلارینی آلوب و یرر ایکان ابراهیم علیه السلام
 شول تاش اوستنده توروب کعبه ننک یوقاری جونلارینه تاشلارنی اورناشدرر ایکان * الله
 تعالی ننک اذنی و قدرتی برله تاش تادبا و تواضعاً یموشاب ابراهیم (علیه السلام) ننک آیقلاری
 توبقلارینه قدر باتوب تاشده مبارک آیاق از لری قالغان صونکره کوب زمانلار خلق مسح
 قیلا قیلا اولور بلورسز حالگه کلگان *

(۴) اوشبو برکتلی وخیرلی بولغان کعبه نی مشقتسز بارا آغان کشیگه باروب زیارت وطواف قیلیمق وحج قیلیمق لازمدر بو طواف وحج نك لازم بولوی ده کعبه شریفه نك آیتلری والله قاشنده الوغلقینك علامتلی جمله سندین در * اللهغه اشانغان والله نك دینینی و بیورقینی چینلاب قبول قیلغان کشی لار ابراهیم علیه السلام وقتندین بیرو کعبه نی طواف قیلا کلاگانلر * وحضورینه کلوب قدر لاولرینی والوغ کوردکلرینی اظهار قیلا کلاگانلر * وشول طواف وزیارت آرقاسنده تورلی قبیله وتورلی یر خلقی بر برسی برله تانوشقانلر، بلیشلانگانلر دوستلانشقانلر عهدلر قیلوشقانلر کرک ویراغلارنده کینکاشلر ویاردملر ایدشکانلر * والحاصل اسلامدین اولده ده خلق بو کعبه نی طواف آرقاسنده وآننك اطرافینه بیغولو شرافتنده تورلی تورلی دنیاوی وادی فائده لار حاصل ایتکانلر * الله عزوجل رحمت وفضلندین بوندای حکمت ومصلحتلی بولغان اشنی (حج وطوافنی) اسلامده ده هر قدر تلی بولغان کشیگه فرض قیلغان تا که عهده بر گنه مرتبه بولسه ده مکه گه بیغولسونلر بتون دنیا اسبابینی تاشلاب کونکلر ندین تشویشلرینی چیقاروب بر نچه کونلر الله ایچونگنه بولوب وماسوی دین بولنوب عبادتگاه وقبله گاه بولغان کعبه شریفه نی اوز کوزلری برله کوروب حضور وخضوع وخشوع برله عبادت قیلسونلار واینك کر کلی دینی و دنیاوی حاجتلیرینی تیلک قبول بولاتورغان اورنده تیلسونلار وکناهلار ندین تمام آرچولوب قالسونلار * واوز آرالارنده نفس اماره نك ضعیفلنگان وینگلگان وقتنده تانوشقلار ودوستقلار آرتدروب یوقاریده ایدلگانچه ادبی وحیاتی فائده لار حاصل ایتسونلار *

(۵) شوندای فائده لی سفرنی اختیار ایتمگان وشوندای شرافتلی اورننی قصد قیلمغان کشی الوغ فائده لرنی اوزینه تیلامگان الله نك دلالت وهدایتینه قولاق سالماغان وحکمتلرینی اعتبارغه آلماعان

ويورقيني طنكلامغان كشي كبي بولادر * شونلقدين الله ايتادر:
 هر كم طنكلاماسه و اشانماسه الله همه خلقدين (بو كشيدين ده) مونكسز و هيچ
 كمگه (بو كشيگه ده) احتياجي يوقدر * الله بنده لرينه ني بيورساده بنده.
 لرننك اوز فائده لرينه الله اوز فائده سي ايچون ايتماي آننك بر نرسه گه ده
 حاجتي يوق * فان الله غني عن العلمين *

فصل

حج توغرىسندە كلگان بعض احاديث شريفه

(۱) عن ابن عمر رضی اللہ عنہما قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 وسلم بنی الاسلام علی خمس شہادة ان لا اله الا الله وان محمدا رسول
 اللہ واقام الصلوة وایتاء الزکاة والحج وصوم رمضان .

رواه البخاری ومسلم (۱)

(۲) عن ابي هريرة رضی اللہ عنہ ان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

- (۱) ترجمه: رسول الاصلی اللہ علیہ وسام ایتکان اسلام بش نرسه اوزره بنا ایدلدی:
 (۱) اللہ دین باشقه معبود یوقلقغه و محمدننک (صلی اللہ علیہ وسلم) اللہننک رسولی
 یدکینه گواهاق و یرمک (یعنی چین کونکل برله اشانوب اقرار قیلماق)
 (۲) نمازنی تورغوزمق (یعنی تیوشنچه اوتامک)
 (۳) زکات بیرمک (بایلقی بولغان کشي حقندہ)
 (۴) حج قیلماق (یولینه بدنی ومالی سارتین کوچی یتسکان کشیگه کوره)
 (۵) رمضان روزہ سینی توتماق ،

مذکور بش نرسه تی اوشبو حدیث دلالتی بوینچه بنای اسلام بش نرسه اوزره دیو یور و دلادر

قال العمرة الى العمرة كفارة لما بينهما والحج المبرور ليس له جزاء الا الجنة *
 اخرجه البخارى ومسلم * (۱)

(۳) عن ابي هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 من حج لله فلم يرفث ولم يفسق رجع كيوم ولدته امه * اخرجه احمد
 والبخارى والنسائى وابن ماجه رحمهم الله (۲)

(۴) عن على رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 من ملك زادا وراحلة تبلغه الى بيت الله ولم يحج فلا عليه ان يموت يهوديا
 او نصرانيا * وذلك ان الله يقول والله على الناس حج البيت من استطاع اليه
 سبيلا * ومن كفر فان الله غنى عن العالمين * رواه الترمذى والبيهقى وابن
 جرير وابن ابى حاتم وابن مردويه رحمهم الله كما فى تفسير ابن كثير وفتح البيان
 ترجمه : بر كمسه نك كعبه گه ايرشدرلك آزوقى وتوسى بولا
 توروب حج قيلماسه آنكا يهودى يا كه نصرانى بولوب اولمك بر ابر
 (اسلامنى قبول ايتمگان كشى حكمنده ايدلوب اسلامدين باشقه بولغاچ
 تيلاسه قايو دينده بولوب اولسون ديمك آنكلانادر معاذالله)

(۵) وعن ابي امامة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 من مات ولم يحج حجة الاسلام لم يمنعه مرض حابس او سلطان جائر
 او حاجة ظاهرة فليمت على اى حال شاء يهوديا او نصرانيا * اخرجه احمد
 وسعيد بن منصور وابويعلى والبيهقى رحمهم الله

ترجمه : بر كمسه حج قيلماى اولسه توقتاتورلق سرخاوى ،

(۱) ترجمه : ايكى عمره حج آرالارنده بولغان گناهارغه كفارت * تيوشلى روشده

اوتالمش بوزوقلق قاتوشدرلماش حج ايچون جنتدين باشقه جزاء يوق *

(۲) ترجمه : بر كشى بوزوق سوز وبوزوق عمل قاتوشدرماى حج قيلسه آناسندين

توغان كوننده گى (گناهمز بولغان حالده) كى بولوب قايتور *

یایسه ظالم پادشاهی یا که کورنگان حاجتی (آبطراوی) تو قاتقان بولسه
 تیلاسه یهودی تیلاسه نصرانی بولوب اولسون (اسلام حکمینی قبول
 ایتمگان و آنی سویمگان کشی حکمنده ایدلمشدر * اللهم احفظنا
 (۶) عن عمر (رضی الله عنه) يقول من أطاق بالحج فلم يحج فسواء عليه
 مات يهوديا او نصرانيا* (۲) رواه ابوبكر الاسماعيلي الحافظ
 (۷) وعن الحسن البصري رحمه الله انه قال قال عمر
 (رضی الله عنه) لقد همت ان ابعث رجالا الى هذه الا مزار
 فينظروا الى كل من كان عنده جدة فلم يحج فيضربوا عليهم الجزية ما هم
 مسلمين ما هم مسلمين (۳) اخرجه سعيد بن منصور في سننه (ابن كثير)
 (۸) عن ابي سعيد الخدري رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه
 وسلم قال يقول الله عز وجل ان عبدا صححت له جسمه ووسعت عليه في
 لمعيشة قضى عليه خمسة اعوام لا يغدو على لمحروم* (۴) رواه ابن حبان
 في صحيحه والبيهقي كما في الزواجر

حج يولينه استطاعت

آيتده وحديثده حجنك فرضغى سبيل (يول) سارتين طاقتى بولغان
 كشيگه ديولگان .

رسول الله دين (صلى الله عليه وسلم) ما السبيل ديو صورلدقده
 الزاد والراحلة ديو جواب ويرد كيني حديث اماملارى حاكم، ترمذى، ابن
 ابي حاتم، ابن مردويه، ابن جرير روايت قيلالار (رحمهم الله)

(۲) ترجمه: بر كشينك طاقتى بولا تروب حج قيلماسه آنكا يهودى يا كه نصرانى
 بولوب وفات بولو برابر *

(۳) ترجمه. حضرت عمر شهرلرگه كشيلىر يباروب حال وقوتى بولا توروب حج
 قيلماغان خلقنى قاراتوب آنلارغه جزيه سالورغه تيلايمن ديگان *

(۱) جزيه اسلام يورطنده بولغان ذمى كافرلرگه سالونا تورغان تولاو *

(۴) ترجمه: رسول الله صلى الله عليه وسلم الله تعالى دين كو چورب ايتته الله ايتكان بر بنده نيك
 بدنينى صاغ قيلدم تركلكنده كينلك ويردم بش ييل اوتارده منكا (ايومه) كلماس اول بنده محروم *

مجتهدلرنڭ كوبركى اوشبو حديث بوينچه باروب قايتورلق آزوقى
وتوهسى ياكه توه ياللارلق آچهسى بولسه (بزنگ يرگه كوره عرابه
وكيمه گه تولارك آچهسى بولسه) استطاعت بولا اول كشيگه حج فرض
بولا قايتقاج كسب ايتارك آچهسى قالو شرطدكل ولكن اوزى قايتقاجى
عيالى (اهل واولادى) طويوب توررلق نفقهلك قالدرو حاجتدر ديو فتوى
ويرگانلر * مگر بر آدم سفرگه طاقتسز خسته بولسه، ياكه خاتون ننگ
يولداش بولوردای محرمى بولمسه، ياكه (مسافرلرننگ كوبركى هلاك
بولو مرتبه سنده) يول طنچسز بولسه جنى كيچوكدرلور اوزينه ممكن
بولمسه وصيتى بوينچه وكيلي حج قيلور ديمشلىر * الوغ مجتهدلردين
ابن الزبير، عكرمه، شعبى، مالك (رحمهم الله) بدنى صاغ بولوب كسبلانورك
حالى بولسه مالى وتوهسى بولمسه ده استطاعت بولا حج فرض ديمشلىر *
عبدالله بن عباس دين (رضى الله عنهما) اوچيوز درهمى بولغان كشيده
استطاعت بار ديگان فتوانى ابن جرير ووكيع كوچورگانلر *
ابن عباس نك (رضى الله عنهما) فتواسى يقينراق يرلرگه كوره بولسه كرك *
بزنگ قزان وبلغار يور طمزده ايكى اوچ يوز صوم چمالي مایهسى بولغان
كشيگه كوب كتابلار دين آنكللاويمه كوره حج فرض بولسه كرك ديو بلامن
وهم خلقغه سويلای كلامن الله اوزى كوندر گای *
«قرآن وحدیثدين آنكللانغان فتوى كتابلرنده مذکور بولغان حکم»
قدرتى بولغان كشيگه اسلامده عمرده بر مرتبه حج قيلو فرض عين فرضلقى
قرآن، سنة متواتره واجماع امت برله ثابت وآنيق بولغان ضروریات
دينیه ديندر فرضلقى انكار قيلو كشيلى ايمان واسلامدين آیورا
آچيق انكار قيلمای توروب عملندين يوز دوندرگان كشيننگ كافر
حكمنده بولمقيني آنكلاتقان تورلى حديث شريفلىر كوچورلگان *
طاقتى بولغان مؤمن حقنده جنى تيزلك اوزره اوتاو لازمدر *
يخشى عملنى خصوصا جنى كيچوكدر مك بيوك خطا وگناهدر زيرا كه

عمر نك مقدار ينى بلوب بولماي اجل ايرشوب فرض بولاتور وب حج قيلمای
 اولوب كيتمه رسول الله نك (صلى الله عليه وسلم) سوزينه اشانغان كشي
 آنكلارلق نيندای قورقنچلى حاللر بار معاذ الله * مالغه هم اشانچ يوق بر
 كشي نك مالى بتوب كيتسه مويننده حج هنوز فرض بولوب قالاساقط بولماي *
 شول سببلر دين مجتهدلر نك كو برگی خصوصاً امام ابو حنيفه
 و امام ابو يوسف و امام مالك و امام احمد (رحمهم الله) بر كمسه حاجيلار
 يولغه چيقار وقتده حجگه باروب قايتارلق مالغه خواجه بولسه شول يلنى
 اوق حجگه وارو تيوش كيچوكدر و سببلى گناھلى بولا ديگانلر *
 وقايو كمسنه فرض بولغان حجنى عذر سز نيچه يللر كيچوكدر سه
 فاسق بولا عدالتدين چيقا شهادتكه ياراماي ديگانلر *

باق دين قرنداشم ، نى قدر خوارلق ، نى قدر يمانلق ، نى قدر عيب
 اسلام شرافتى برله آغان عدالتنك يوقالا ، گواھلقنك ياراقسز بولا ،
 خلق آرايخشى اسمده بولاتور وب شريعت بوينچه فاسق اسمينى آلاسنك ؟
 نى قدر اويات

بز نك قزان و بلغار يورطه ز حج توغريسندە بتون اهل اسلام ملكتلىرى
 آراسنك عيبلىر ك * مكه مكرمه ده هند ، جاوه ، فاس ، تونس ، ترك مسلمانلارى
 منكلر برله سانالغانده بز نك (يدى صو ، سيمى ، اورنبور ، قزان)
 ملكتلىر دين يوز برله سانارلق مرتبه گه ايرشمايلر * بولغان قدر نك ده
 يارطيسى بلكه كو بركى قزاق قرنداشلار رمز بولادر بزده نفس قزاندين
 هر يلنى كيم قويغانده قرق ايللى حاجى چيقارغه تيوش بولغان حالده
 بارى اوچ دورت صاف كونكللى دينگه اخلاصلى آدم چيقا * الوغ
 دولتلى افنديلر و تقوى عالملىر گويا كه حج عملندين اوزلرين مستثناء (چيتده)
 توتالار شرعا الوغ عيبلى اولدقلارى حالده صراطدين كيچكچ بولاتورغان
 طنچلقنى حاضر اوق اوزلرينه ويرالار * فلا عليه ان يموت حديثنى اويلا براق
 باقسونلار ايدى

بزده حج فرضنده بو قدر مساهله قایدین کلگان بزنگ بلا دمزدهز کات بار * زکات
 فی قدر نفسکه آغراش هر یلنی مالنک قرقدین برینی ویره بار مق مال بیغام کو بایتام
 دیگان حر یص (خلقنک کو بسی) کشیگه قیون اش. شولای بولسه ده خلق
 الحمد لله او گرنگان ویره لر ملت ایچون اینک فائده لی روشده ویر ماسالارده
 و آلا ی اوق ایدونی قصد ایتماسالارده الوغ درستی نی اوتای یاز الار.
 ولکن حجگه کلگانده فرض بولغانلار دین تخمینا فقط یوز آدمگه
 بر آدم اوتایدیر.

بو اشد تورلی سببلر بولور. اوللرده یوللر آغیرلقی، قسار چق
 آنالار رخصت ویرماوی، سیو کلی بیکه لر رضا بولماوی، وهکذا عبادتده
 رغبتسز، طاعتکه اخلاصسز، ایمان واعتقادی ضعیف کمسنه لرگه یوق
 و بار سلتا ولار بولا. یول طنچ بولغانده آغیرلق (بولغانده ده) مانع دگل
 الله ایچون آزماز آغیرلقلار یوکلمک کرک اجر و ثواب راحتک برله گنه
 قولغه کرمای. آنا رخصتی دخی شرط دگل کتابلا وده آچیق ایتولگان:
 بر کمسه گه حج فرض بولسه آناسی رخصت ایتماسه عذر بولماس آناسی
 رخصتینه باقمای وارسون آنا و آنا حقلری نی قدر الوغ بولسه ده الله
 حقندین الوغ دگلدر. الله بیورقینه قارشو کلگانده آنا و آنا بیورقی
 و باشقه کشیلر بیورقی تاشلانادر. لاطاعة لمخلوق فی معصية الخالق.

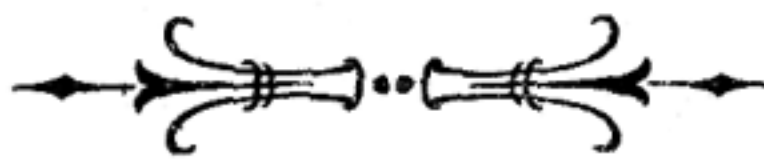
بیکه ار سلتاوی نفس آداره ایچون سلتا و بولسه ده هر عقل
 ایاسی اوزیده البته بلور کم محض نفسانیتدر. شریعت بوینچه
 اصلا تأثیری یوقدر * یخشی قاراغانده. زکات و حج مسئله لرنده
 بولغان روش علمانغه و اماملار غه قایتادر. اماملار زکات
 توغریسنده یخشی تأثیرلی و عظمر سویلای کلگانلر هر یاق
 برله تر و شقانلار سوزارینی خلقغه اوتکار گانلر وهم کوندر گانلر.
 فی غرض برله سویلگان بولسه لارده بو ماده ده یخشی اش قیلغانلار دیننک
 بیک الوغ بر رکنینه خدمت قیلغانلار. ولکن حج مسئله سنده کوب

مساھلہ وغفلت ایتکانلر بو بابده بیک آز سویاگانار برده آنکلاتماغانلار :
 حتی ایسکیده یازوب او قولغان خلاصه القدوری کتابندین کوب نسخه ده
 کتاب الحج فی بتونلای تشوروب یازمای قالدراغانلار . مونک سببیدنی خلقنک
 حج قیلماقنده بعض آدمیلر اماملارغه زکاتده گی کبی آرتق فائده بولماوی
 دیوتیز او ییلارلار اورنسرده دگل واکن کوچلیرک سببی بخاراوترکستان
 طرفلرندین یوغوشمه بولورغه اوخشای یانکی یوللر آچیلغانچه اول
 طرفده حج عادت یوق ایدی یوللر ابراق وبر آز طنچسزده بولغاندین
 حجنی خاطرلرندین چیقارغانلار ایدی بعض امیرلر دین قاچوب یوروب
 قایتقالارنی ازون سفر کورگان معناسی برله گنه حاجی دیو آتایلار ایدی .
 علوم شرعیه نک هر قایوسنده ده رغبت واجتهاداری آز اولغان
 کبی کتاب الحج فی بیگرک درس وتحصیلدین چیقارغانلار ایدی . آنلارنک
 کوب حاللری اختلاطمز و محبتمز کوبلگی سببی طبیعی بزگاده تأثیرسز
 قالماغان خصوصاً حج بابنده تأثیری آرتق بولغان دیو او ییلانادر .

قایوسببیدین بولسه ده علمامز حج بابنده الوغ مساھله وغفلت ایتکانلر
 وهنوز ایتمکده ار بایتاق اماملارده ارکان حجنی بیان وقتنده ده حجنی
 بیک قسقه غنه سویلاب قیلورغه یراقای عمل درجه سنده گنه کورساتوب
 تیوشلی وجه اوزره ترغیب وترهیب ایتماو عادت بولا یازغان .
 وبالجمله اماملارنک قولاً وفعلاً حج بابنده مساھله لری خلقمزغه دین
 ودنیا وسائر جهتلر دین بایتاق زیان کلتورگان . والسلام

بزده حج سفرندین مانع یینه برنرسه بار حاجیلار ننک یوکلاب یوکلاب زمزم ،
 خرما ، سرمه ، تسبیح و باشقه بولا کلر قایتاروب کوب آچه صرف ایتوار یدر *
 خلق آرا بواش عادت بولوب کیتکان حج بولا گی کلتورمازسه حج باروب
 قایتو کونکلسز بولا ایش دوست ودشمان آراسنده کیمک حسابلانه ایش *
 شول سببیدین ، مایه سی سارنن حج فرض بولوراق درجه سینه ایرشکان
 کشی ده بر ایکی یوز تنکه اک بولا کلتورراک ایرکونک تابقانچی بارمای

تورادر * فرضینی اوتار ایچون اوچوز تنکه کفایه قیل ساده بولاک ایچون
 یتاردای بولماغانغه مایه سندن بشیوز تنکه باغشلارلق بولغانچی کوتادر *
 حاصل کلام بارغان حاجیلار مصارفنی کوب کورساتوب کوب آدمنی
 اور کوتالار * بدلیچیلار دوده مصارفنی کوب کورساتوب بولادر طبیعی
 آنلارننک غرضلری وتجارتلری ایچوننده شولای کرک * خلاصة الکلام
 بر کمسه نك توغری مکة مکر مه که باروب قایتورلق یول خراجاتی سارتین
 حالی ومالی یتارک بولسه بوقایتقانچی ایوننده اهل بیٹی محتاج بولورلق
 بولماسالار بولاک سالاق آلورلق حتی مدینه منوره که باررلق حالی بولماساده
 بو کمسه که شبهه سز حج فرض بولادر . عذر سز کیچو کدرسه گناهلی واوتامای
 اولوب کیتسه رسول الله صلی الله علیه وسلم ایتکان قورقنچقه اوچراماقی احتمالدر *
 مابعدی بولور انشاء الله .

الشمائل الشریفة

کان رسول الله صلی الله علیه وسلم خلق ایوننده آغز آچسه (رمضانده وغیریده) ایته ایکان سزده روزه کشیلار افطار ایتسونلار *	رسول الله صلی الله علیه وسلم خلق ایوننده آغز آچسه (رمضانده وغیریده) ایته ایکان سزده روزه کشیلار افطار ایتسونلار *
الصائمون * وَاكُلْ طَعَامَكُمْ الْاِبْرَارُ وَتَنْزَلَتْ عَلَيْكُمُ الْمَلَائِكَةُ *	آشنکزنی ایند گولار آشاسون وسزگه فرشته لار اینسون * دیو خیر دعا قیلا ایکان *

احمد بیهقی

قندای کشیدین بولسه ده یخشیلق کورسه خصوصاً آش وطعام
 یخشیلقی کورسه آنک برابرنده خواجه حقنده تشکر قیلو ورحمت برله

دعايتو ادب اقتضاسيدر * مونی بلمگان وفاسز انصافسز حسلابلانور *
 رسول الله صلى الله عليه وسلم بوکور کام خلقنی ده رعایه قیلا ایکان بیگرکه
 روزه ده افطار وقتنده قوناق ایتسه لر آشنک اوزینه مناسب روشک خیر
 دعا قیلا ایکان * چونکه برا گوننک آشنده روزه توتقوچیلار افطار
 قیلسه لار، و آشیننی دیانت و عبادت اهلی بولغان و آش قوتینی تیوشسز
 اورنغه صرف قیلمای تورغان یخشیلار ایند گولار آشاسالار، و آننک
 یورطینه فرشته لر اینسه لر اول کمسنه ایچون نی قدر سعادت و نی قدر
 خیر و برکت بولسه کرک *

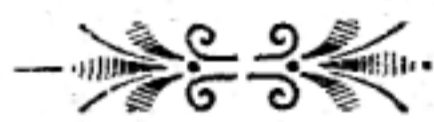
وکان اذا اكل طعاماً لَعِقَ رسول الله صلى عليه وسلم طعام
 اصابعه الثلاث. حم ت دن | یسه اوچ بار ماقینی یالار ایکان
 عربده و اسلامده ساده لك و هر نرسده تکانسزاک عادت و مقبولدر.

طعام ییوده رسول الله نك صلى الله عليه وسلم عادة شریفه سی هر وقتده
 پاک و مبارک بارمقلاری برله ییو بولغان و صحابه لر و پاشقه سلفار
 اوشانداق عادتلنگانلر. بو عاده حسنه آوروپا عادتارینه او گرنگان
 کمسنه لر که غریب طیو لسه ده فی نفسه یاتسو نوراق و هم نظافت و ادبگه مخالف
 اش دگلدز زیرا که دین ادبینی ساقلانغان مسلمان طعامدین اول قولینی
 کر قاله اسدای جیرانور لك بولماسدای ایتوب یخشی یوادر. ییگانده
 طبقدین اوز آلدندین غنه لقمه لارنی (قالجالارنی) آلوب بارمقلارینی
 آغزینه کرتمای و آش آراسنده یالامای تو کر گینی بارمقارینه تیکدرمای
 قابادر طعام اخیرنده بارمقلارینی یخشیلاب یالاغاجینه یوادر. بو
 قدر دین چیرقانهق بر سببکه مبنی بولما اینچه باری تقایددر. سانچکیلارده ده
 آرولاغان بارمقلار دین آرتق نظافت یوتدر * فی نفسه اوشبو روشده
 بارمقلار برله آشاب صونکره یالاو عادتق رسول اللانک دین سار تین
 بولغان سنتی دگلدز بلکه عادت سار تین بولغان سنتیدر بر کشی

آلای قیلمای ایکان گناهلی یا که عیبلی بولمایدر خصوصاً سانچکی عادت بولغان
 یرلر ده خلق آراسنده خلق توسلی سانچکی برله ییمک ضررلی بولمسه کرک .
 خستهلق و فلان یوقماقی شریعتده بتونلای اعتبارسز بولمسه ده مذکور
 روشده بارمق برله ییگانده ده هیچ احتمالی دگلدیر . آداب اسلامیه وسنن سنیه ده
 کشی نفرت ایدرک (جیر انورک) روشده آشاو و ایچو دین و باشقه معامله دین
 منع قیلونغان . کشی آلدن دین آلوب آشاو ، طعامنک اورتاسن دین
 وتوباسن دین آلو ، واقتاروب آلو ، قالغان اوتو کرک برله قاتوشقان
 قالدقنی عامه آشینه قایتارو ، وسویاک وقابق کبیلرنی آش
 طبقینه سالو کبیلر دین ساقلانوغه بیورلغان حدیث و اخلاق
 کتابلارینی بصیرت برله قاراغان کشیلر گه خفی دگلدیر . وتر بیه سی
 آز و اسلام آدابینی و ظرافت و نظافتینی رعایه قیلماغان یا که رأساً
 بلمگان بعض آدمیلر نک مذکور آدابده مساهله لری درستک دلیلی
 و مسلمانلق یولی ظن ایدلما سون . و بعض مخلوقلارده کورلادر آش
 آرتی یمش سولارنده قاشقینی بتونلای آغزینه تغوب صونکره یمش نک
 تشینی آغزندین قاشغینه قایتاروب ینه شول قاشقینی عامه طبقینه تقالار *
 بوروشلی ییو اسلام آدابندین علم طب حکمتندین ، صحبت حقوقندین
 بتونلای یراق بولغان قبیح عادتدر . تربیه لی کشی گه بوندایلار
 برله مصاحبتده آغیر اشدیر .

وکان اذا انکسفت الشمس رسول الله صلی الله علیه وسلم قویاش
 او القمر صلی حتی تنجلی طب یا که آی توتولسه آچیلغانچه نماز اوقور ایکان .
 قویاش ، آی کبی بتون دنیانی یاقتورتقوچی و بتون دنیاغه فائده
 تیکورگوچی الوغ ذاتلار نک شوندا ی قورقنچ حالده کورینولری الله نک
 الوغ قدرتی وقهری بارلقی علامتیدر . اللهغه ایمان کلتورگان و آندین
 قورقوچان بنده البته موندای وقتلارده قلبنده قورتو تابوب توبه
 وتضرع قیلونک کر کلکینی سیزسه کرک . رسول الله صلی الله علیه وسلم

اللہ نیک ایک یقین بندہ سی وایک سیو کلی پیغمبری بولسده اللہنی تانوی
 وآنکا ایمانی اقتضاسنچه خوفی و تضرعی ده الوغ وکوب بولغان شول
 سببیدین قویاش توتولغان وقتلرده بیک قورقوب خلقنی بیغوب جماعت
 برله سورہ بقره سورہ آل عمران کبی بیک اوزون سورہ لر قوشوب
 ایک رکت نماز او قوغان. امتلرینه هم اوشبو نماز سنت ایدلگان
 قویاش توتولدیسه خلق جمعده بیغولغان کبی مسجدگه بیغولمق کرک
 جماعت برله اوزون سورہ قوشوب یاشرین قرآئت برله ایک رکت
 نماز او قومق کرک نماز دین صونک قویاش آچلغانچه دعا و تضرع قیلو
 کرک. بونماز سنت مؤکده بعض علماء واجب دیگان. آی توتولسه
 تونده خلق بیغولو مشقت بولغانغه هر کم اوز ایونده یالغوز یالغوز
 ایک رکت نماز او قوب آی آچلغانچه دعاده توبه و تضرعده بولوسنندر.
 بومسئلہنی بیک یخشی آنکلامق کرکدر. کتابلارده هر قایوسنده
 یازلغان بولسده خلق مونک بوینچه عمل قیلوچان دگلر، توتولغان
 قویاش آینی منجملر کبی تماشا ایدوب آلا ی بولغان بولای بولغان دیو
 یوق وبار سوز برله اوتکاروب الوغ سنتنی ضایع قیلالر.

آخرتکه ایمان .

توقزنجی نسخه دین صونک

آخرتکه ایمان اسلامنک اینک الوغ قاعده لرنندین واینک کرکلی
 کورلگان فرضلارندین ورکنلرنندین در. آخرتکه اشانماینچه ایمان و اسلام
 بولمای. وقیامت کونینی راستلاماینچه آنی آنیقلاماینچه دین وشریعتدین
 مقصود بولغان تهذیب اخلاق و تربیه نفس و تصفیة قلب تمام برلمای*

چونکہ ہر قایو گناہ یمان خلق و یمان فعل برابرندہ آلداغی کونکہ چیکلی و چیکسز (وقتلی، یا کہ منکولیک) قتیغ عذاب بولا چاقینی آنیق بلگان کشی اول خلقدین و اول فعلدین البتہ تارتونور، قاچار ایرکلی حالندہ آنی قیلہاس * مگر خطالق (یا لغوشلق) برلہ قیلسدہ تیزندین اوکونور، قایغورر، اللہدین قورقور اول خطاسینی کیچور و ایچون اللہغہ یالونور صورار، ایکنچی مرتبہ اول گناہنی قیلہاسقہ تر و شور *

اوشانداق یخشی خلق و یخشی عمل برابرندہ قیامتہ منکولک یورطدہ کوب ثواب والوغ قدر و درجہ بولا چاقینی آچیق بلگان کشی البتہ اول یخشی اشکہ قزو غور و طاقتنچہ آنی قیلورغہ تر و شور، قیلہای قالسہ اوزینی بیک الوغ اشدین محروم بولغان ساناب اوکونوب ایکنچی اول عملنی اوتار گہ تر و شور *

الحاصل بندہنی یمان عملدین چین طیو و توقتاتو، یخشی عملگہ دیملو و قز قدر و چیکسز وقتلی و حسابسز کونلی بولغان قیامت عذابینہ و ثوابینہ اشانماینچہ تمام و کامل بولہای * اولگی دینلردہ آخرتکہ ایمان قسقہ چہ غنہ ایتولگان . ہر توری حققہ قارشوچان و فائدہلی حکملر گہ آغرایوچان یهودیلر گہ بیک آچیق روشک بیان قیلونی مصلحت کورلمگان * بلکہ اجمالا ایتو و ایمان کلتور و برلہ اکتفاء ایدلگان *

اما اسلام اولدہ بولغان دینلرنی تماملاوچی و حکمنی اصلح روشک اورناشدر وچی، و قسقہ چہ قالغان مسئلہلرنی آچیق آنکلاتوچی، و ایکنچی مرتبہ بیان و تعلیمگہ حاجت قالدرماوچی تکملہ الادیان بولغان ایچون قیامت و آخرت احوالی نی آچیق بیان قیلغان و ہر انصافی کمستہ آنکلاردای و اشانوردای روشدہ آنیق سویلکان بس بودین اسلام و دین محمدی برلہ اللہننک بندہلرینہ ویرلہ چک دینی وایدلہ چک تعلیمی و نعمتی تمام بولغان بندننک سعادتق ایچون یتارلک درجہ دہ احکام اوگرادلگان

الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا

« انفاق نك كركلگى »

۹ نچى ساندىن صونك

انفاقنك ايكنچى درجهسى الله طرفندىن كوچلاماينچە واجب قىلماينچە بارى قزقدرلمش وديملانمش صدقه وانفاقدر * بونوع انفاق وصدقە اولگى واجب بولغان انفاق كىبى اوزىنى سارانلق قباحتىدىن پاكلاو وخلق فايدهسىنى قار او كىبى الوغ فايده و حكمتلر ايچون بولسەدە بوندە بو حكمتلر قوتلىرەك و آرتوغراقدر . چونكه الله طرفندىن كوچلاماينچە نفسى اوز ايركى برله بىر وگە يىخشى اورنلارغە ياردم قىلورغە كوندرلسە اول نفس اوز فائدهسىنى ضرور قدرليگنە گوزاتوب كو برك همت وغيرتىنى خلق فائدهسىنىە صرف ايدرگە او گرنگان ، مصلحت مليهنى همه نرسە دىن آلدە توتوب آنك ايچون كوب مالينى يا كه بارلقينى فدا قىلورغە حاضرلنگان و بوسبب ايله الله تعالى قاشندە الوغ درجه گە و رضالق شرفينه لايق بولغان بلند همتلى نفس مباركه بولوب اورلادر . قرآن نك كوب سورەسندە قزقدرلغان و ماختالونغان انفاق عبارتلى و اجبه و نافلة صدقه وانفاقلارنى شامل بولسە كرك واجبه گە تخصیص ايچون آچىق قرينه بولماغاندە عمومىچە آنكلامق اولى و قرآن نك حكمتينه اوفق كورلەدر .

رسول الله صلى الله عليه وسلم انفاق و صدقه نك اينك اعلى درجهسىنى امتينه قىلوب كورستكان * اوزينه خاص بولغان مالنى اصلا صاقلاماغان مالنك حاصل بولغان كونندە فقراغە محتاجلارغە صرف قىلوب بتورگان * تون آشورماغان * حتى بركونندە نمازينه تحريمه قىلور آلدندە تحريمه قىلماي آشغوب اوينه كروب چيقغاج نمازنى اوقوب ايومدە بر آلتون بارلقى ايسمگە توشكاچ ايومدە قونماسون ديو صرف ايدوب ككدم ديگان * رسوله الله صلى الله عليه وسلم زكات و باشقه واجبه لرنى يىخشى اوتانگان حونك آرتق مالنى صدقه ايتونى آچىق واجب ديگان بولمسەدە اولى

كورگان وهم فعلی برله كورستان بارچه مالینی صرف ایتوب اوزینه قناعت وصبر یولینی اختیار ایتکان * صحابه لر دین (رضی الله عنهم) ابوذر الغفاری (رضی الله عنه) ننگ بر کوننگ نفقه دین آرتق مال ساقلاونی درست کورماوی، بایلار ننگ همه سینی بو توغریده گناهی کوردکی، حتی آچه لی صحابه لر نی قات قات شلته ایتدکی، قوللار نکزداغی ماللار - نکزنی فقر اغه ووجوه خیر گه صرف قیلوب تمام قیامقنکز واجب دیوب نصیحت مقامنده (والذین یکنزون الذهب والفضة ولا ینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم) (۲) آیه شریفه سینی تمام و مطلق آنکلاب قتیغلق کورستدکی حدیث وسیر کتابلارنده مذکوردر *

(۲) سورهء توبه آیه ۳۵

ابوبکر الصدیق (رضی الله عنه) ننگ همه مالینی، عمر الفاروق (رضی الله عنه) ننگ یارتی مالینی، عثمان ذوالنورین (رضی الله عنه) ننگ بر یهودیدین رومه دیگان قودق (قیو) نی اوتوز بش منک درهمگه ساتین آلوب مسلمانلارغه وقف ایتدکی وهم تبوک صوغشینه حاضرلنگانده توقز یوز ایللی توه باریراغی، ایللی آت، منک آلتون یاردم ایتدکی حدیث وتواریخ کتابلارنده مذکوردر * (۲)

تابعین دین نخعی، شعبی، عطا، مجاهدکی الوغ اماملار بتون مالینی صدقه قیلونی لازم کور مسهلرده عموم انفاق آیتلرینه قاراب محتاج کشیننگ حاجتینی اوتاو واجب زکاتدین باشقه انفاقنی ده حاجت بولغانده تیوشلی کورگانلر * (۳)

(۲) بخاری وعینی وباشقه لارده (۳) احیاءغه باق

امام نخعی ابو عمران ابراهیم بن زید الکوئی التابعی امام ابوحنیفه استاذی بولغان

الحاصل اسلامه صحابه وتابعين و بونلردين صونك زمانلارده كلگان
علماء و مشايخ وامراء ايچنده الله نك انفاق و صدقه آيتلرينى طنكلاغان
وآنكلاغان ، و فقراء و مساكين نى چينلاب قزغانغان ، قولينه كرگان مالينى
صرف ايتنه بارغان ياكه منكار و يوزار منك درهم و دينار ياردم ايتكان
ذاتلار ساناب بتورگوسز كوبر رحمة الله و جزاهم خيرا توارىخ و سير
اوقوغان هوسلى يگيت وقارتلارمزغه بيلگوليدر *

باب الاستفتاء

تراويحده بيك عجله اوقوب ختم قيلو توغر يسنده بولغان استفتاءه جواب:
قرآنى كرك ختم وقتنده كرك باشقه وقتده نمازده و غير يده حرفلر نى
درستلاب بربر سندن يخشى آيوروب اوقو واجيدر . تجويد فاعده لر ينى
بلمسه ده اوقيشينى شونكا موافق ايدوب حرفلر نك اظهار ، اخفا ، ادغام ،
ترقيق ، تفخيم كى صفتلرينى ، ووقفلر نى رعايه قيليق تيوشليدر . آرتق
آشوغوب اوقوغان قارى حرفلر نى يخشى توغدر ماسه و بربر ندين
آيور ماسه گناهللى بولور . تجويد كورستكانچه حرفلر نك صفتلرينى اوتاماسه
قصورلى بولور .

امام حماد نك استاذيدر ۹۵ سنه ده وفات رحمه الله

امام شعبى ابو عمرو عامر بن شرا حيل الهمدانى الكوفى التابعى امام ابو حنيفه نك
استاذلر ندين در ۱۰۴ سنه ده وفات رحمه الله

امام عطاء ابو محمد ابن ابى رباح القرشى ۱۱۵ سنه ده وفات رحمه الله

امام مجاهد ابو الحجاج ابن جبير المكى التابعى ۱۰۳ سنه ده مكه ده وفات رحمه الله
مذكور دورت امام هرقابوسى كوبر صحابي لردين علم آلغانلار و دين نى بيك يخشى

توتقان و خلقغه آنكلا تقان مبارك ذاتلاردر *

قاضیخان، خلاصه الفتاوی کبی معتبر فتوی کتابلری امامت ایچون خوشخواندین (۱) درستخواننی اختیار قیلو کهک دیگانلر.
تراویح نمازنده نمازنی ده بیک آشغوب او قو مکر وهدر ثناء (هر کمگه) تعوذ، تسمیه (امامغه) تحیاتدین صونک (قسقه چه غنه بولسه ده) صلواتنی قالدرمق مکر وهدر.

تراویحدین مقصود کیچده عبادت برله شغللانو در تیزگنه او قوب قوتولونی قصد و مسجددین تیزرک چیقونی قصد ایتو اخلاق اسلامغه و آداب رمضانغه خلا قدر.

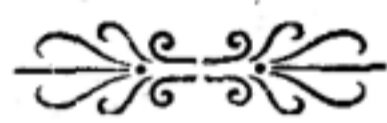
تراویحده ختم نیچوک سنت بولغان

تراویح نمازنده بر مرتبه ختم قرآن سنت بولوننک حکمتی اوشبو دیمشدر کم رسول الله صلی الله علیه وسلم هر یلنی رمضانده قرآننی جبرائیل گه (علیه السلام) عرض ایدر و او قور ایکان وفات بولاسی یلنده ایکی مرتبه عرض قیلغان. رسول الله صلی الله علیه وسلم رمضانده قرآن مذاکره قیلوب او قوب ایشدوب آنکلاب باشقه وقتلارغه کوره آرتوغراق شغللنه ایکان شول سببیدین امتینه ده رمضانده قرآن مذاکره سی، قرآن تلاوتی واستماعی برله اشتغال قیلو مناسب بولغان قرآن او قو و ایشدوننک اینک اعلا و افضل اورنی نمازدر بس تراویح نمازنده بتون قرآن او قونی، طنکلاونی و آنکلاونی گویا که دین او گرانو حسابلاب تیوش کورگانلر.

رسول الله صلی الله علیه وسلم ایکی کیچده خلقغه بلدر و ب تراویح او قوب خلق کو بایگاننی کورگاچ او چنچی کیچده مسجد که چیقماغان چقماوینه فرض بولوب کیتما کندین قورقنچ بار دیو عذر ایتوب صحابه لر گه اختیار ویرگان صحابه لر یالغوز یالغوز و کوچک کوچک جماعت بولوب

(۱) (خوشخوان) کورکام آواز و نغمه برله او قوچی (درستخوان) درست او قوچی.
یخشی طنکلاب معنا آنکلار ایچون عادتی آواز برله درست او قو فایده لیراق شونک ایچون علماء مونی آرتق کورگانلر. عوام ناسننک او یقوسینی کلتور ماس ایچون کویلی کورکام آوازی قاری یراقلیراق کورلسه ده.

اوقوغانلار. شول حالچه اميرالمؤمنين عمر رضی الله عنه وقتينه چه کلگاچ
 عمر رضی الله عنه خلقنی ابی بن کعب رضی الله عنه گه بیغان. اوزی یستو
 فرضینی جماعت برله اوقوغاچ خلق ابی رضی الله عنه گه اویوب تراویح
 اوقیلار ایکان شونده بتون قرآنی امامدین ایشدوب قرآنی آنکلاب
 طنکلایلار ایکان. بوسبیلردین آنکلانادر کم تراویخده بتون رمضان بوینچه
 بر ختم قیلو، رعایه برله خلق یخشی ایشدرک و عالم کشیلر معناسینی
 آنکلای بار رلق در جهده اوقومق تیوشدر * سلف صالحون ۲۷ نچی کیچهده
 ختم ایدونی اولی کورگانلر شونکا موافق ایسکی یازمه مصحفلرده ۲۷ کونلک
 رکعتلر گه تقسیم ایدوب رکوع (ع) علامتلی قویولغان.

منارنک جوابی

توقزنجی ساندین صونک

حکم ایتکانلرنک سوزینه بوی صونمق ایر برله خاتوننک هر -
 ایکاوینه تیوش در اگر بونلرنک برا گوسی حکم گه قاریشاقق بولسه
 حکم چی، مسلمان لرنک یاردمی برله حکم گه بوی صونمق نی آنک بوینینه
 سالور. شافعی، بیهقی هم بونلردن اوزگه لر چیغاروب بیان
 ایتمش لردر که: حضرت علی رضی الله عنه گه بر ایر برله بر خاتون کلدیلر
 و هر برینک یاننده بر نیچه کیسه لر بار ایدی. بس حضرت علی رضی
 الله عنه بیوردی که هر ایکی یاق دن برر حکم چی حکم چیغارغایلر. شونک
 حکم چی لر گه ایتلیدی: «بونلر سارتین بیلگانگزی قارا گز؛ کیلوشدره
 آلسه گز کیلوشدر گز. یوق کیلوشدروب بولمای بونلرنی آیر و کرک
 دیسه گز آیر گز» دیو*

خاتون — قرآن، نی نرسه بیورسه شول بولسون؟ - دیدی

ایر — اما آیرلو یوق دیدی

بس حضرت علی ایرگه قاراب « یالغان ایتسه سن ! والله خاتون ایتکانچه سن هم ایتولکایسن » دیدی.

ابن عباس دن کوچروب ابن جریر بویله بیان قیلغان. مذکور آیه توغروسنده ابن عباس ایتکان ایکان: بو آیه شول ایر برله خاتون سارتین کیم: اگر بونلر ننگ طاتولق لری کیتوب بیزشسه لر تکرری بیورادر شونی کیم: ایر یاغندن بر ایندگو، خاتون یاغندن بر ایندگو کیلوب بونلر ننگ آراسینی تیکشورسونلر، عیب قایوسنده در؟ اگر عیب ایرده بولسه آنی خاتونی قاتینه ییارمزلر اما نفقه سنی بیردورتورلر. واگر عیب خاتونده بولسه آنی ایرندن وآنیک آشنندن صوونندن محروم قیلوب تیلمرتورلر. آزاقدن ایکی ایندگو بونلر ننگ حال لرینه قاراب آیرسه لرده برگه قویسه لرده کوچلری ییته در. ایکی ایندگو بونلر نی برگه قویامز دیگانده ایر برله خاتون ننگ ایکانندن بری رضا بولمای قاروشسه، شوشلای قاروشمای تورغانده ایکیسندن بری وفات تابسه قاروشوغه رضا بولغانی قاروشقانندن میراث آلور. عکسنچه بولمز. یعنی قاروشقانی رضا بولغانندن میراث آلماز.

ابن عباس ننگ بوسوزنک میراث مسئله سندن اوزگه سی آیه دن بلونه در ابوحنیفه مذهبنده بولغانلر ننگ قایو برلری ایتکانلر در که « ایکی ایندگونک حکم لری یوریدر ایر برله خاتون اول ایکی ننگ حکمینه قائل بولسه لرغنه » دیب * لکن بو اییسز سوزدر چونکه حکم ایچون بیلگولنگان ایندگولر ایر برله خاتون نی کوچلاب رضالندرسه هم بولادر.

فتح البیان فی مقاصد القرانده « ان یریدا اصلاحا » دیکان آیه ننگ تفسیری برابرنده بیان قیلنمش در که: ایکی حکم چی، بار کوچلری برله ایکی آرائی کیلوشدرمگه طریشورلر. قوللر ننگ کیلسه شوشلای

کیلوشدر لر اگرده کیلوشدره آلمای آبدراسه لر آیرودن باشقه چاره
تابماسه لر آیرر لر. بوننک ایچون شهرننک توره سندن رخصت آلمق
وایر برله خاتونننک اوزلر نندن ده اذن آلمق حاجت بولمز *

مالك، اوزاعی، اسحق بویله دیمش لر در. عثمان، علی، ابن عباس،
شعبی نخعی، شافعی حضرت لر نندن بویله روایت فیلنمش. ابن کثیر
کوبلردن بونی کوچر مش در *

چونکه بلند بولغان تکرری اوز سوزنده «فابعثوا حکما من اهل
وحکما من اهلها» دیدی. بو آیه توشوندره در که ایکی حکم چی تورهلردر
ایلچی دخی گواهنه تو گلر در *

کوفه بیلگچ لری (علماسی) عطاء، ابن زید، حکم سوزلر نچه وامام
شافعی ننک ایکی سوزندن برینچه آیرمق امام غه و شهرننک تورهلرینه
تیکادر. تگی ایکی ایندگو گه شهرننک توره سی رخصت بیرمه، ایر
برله خاتونده آنلر نی آیروغه وکیل قیلیمسه لر آیر و حقی آنلر غه
تیهایدر. چونکه آنلر بیاراگان گواهلر در. نیتاک که ان یریدا اصلاحا
یوفق الله بینهما آیتی بوکا دلیل در *

لکن سن اوزگده کورهنن که تهوگی اولگی سوز آچق در.
صحابه لر ننک بیلو کلی لری بویله بیان قیلغانده اوز گه لری قارشی تورمغانلر در *
اما آیت ننک یالغز کیلوشدر ونی سویله مکی مقصود شول بولدیغندن در
بس کیلوشدر و گه قومسزلق برله طریشمق کرک بولانر. کیلر شدر مک
مکن بولمغانده آیر و تیوش ایدکی ده آیه دن بیلونه در چونکه
کیلوشدر گان کیمسه (حکم) دیب آتالمایدر اگرده کیلوشدره آلمغانده
آیروغه کوچی یتمهسه *

بورونغی مسلمان لر بو آیه ننک معناسینه قاراب ایکننک بریله
حکم قیلور ایدیلر اما بوزمانده دین ننک باوی اوزلدی یاوزلر قرآن ننک
معناسنی اوزگار تدیلر. خلق مسلمان قرداشلرینی ساغشلامز بولدیلر.

اگر بر ایر کاک چیغوبده اوشبو سنتنی تیر کوزمگه قول بیتکورسه
 آکا توز ایتوچیلرننک ثوابی بولاچق در *
 منارننک جوابی بونده توگالندی *
 مجله طرفندین بومسئلهده علاوه بولسه کراک

خاتونلارده حجاب (پرده)

حجاب (پرده) مسئلهسی بویللرده تللرده کوب سویلانندی، مصر
 دیارنده رسالهلردهده یازلدی، حتی غزتهلردهده (خلق چینلاب قدرینی
 بلمکاندینمو بر اوقوغاچ نرسه چولغاب تاشلای تورغان کاغدلردهده) بومسئله
 شرعیهنی تکرار یازدیلار محررلر هنرلرینی و اخلاقلرینی چیقاردیلار
 کورساتدیلم * منکا بومسئلهنی عرض ایدوچی و جواب یازونی تیلوچی
 دوستلارم بولساده خلقننک تعصب و عناد برله مناظره قیلوشقان یا که
 دعوالاشقان و نزاعلاشقان وقتلارنده سوزنی انصاف برله طنکلاوچی
 و تقلیدسز چین نظر برله سوز آراسینی آیوروچی آز بولغانغه آزعنه
 بولغان بیلگومنیده مونکارچه یازمادم * و یخشی اشانچلی کتابلارده
 کورگانمنیده کورساتورگه یازمادم * قایو آشوغچ کشیلر منم حقمده
 کرکسز گمانلارغه کبتدیلم، ساقلغی آز آغایلار تورلی بهتانلارغه
 توشدیلم * خلق الانسان من عجل (۲) آیه * اجراکم علی الفتیا اجراکم علی
 النار (۳) حدیث * من افقی الناس بغير علم لعنته ملائكة السماء والارض (۴)
 حدیث * فتوی شرعیه یازمق کوب علم ایستای و کوب تفکر و احتیاط تیلای *
 خصوصاً امت آرا اختلافلی مسئلهلرده و ملت آرافکرلر قوزغالغان و اویناغان
 چاقلارده * بر نرسهنی حلال دیمک الله بو اشکه رخصت قیلغان قیامتده

(۲) سوزة انبیاء آیه ۳۵ (۳) رواه ابن عدی. (۴) ابن عساکر

موندك ايچون هيچ عتاب و عذاب يوق ديمك * و بر اشنى حرام ديمك
 الله موني تيلاماي موندین طيغان موندك ايچون قيامتده عذاب ايده چك
 ديمك در * الله اوزى ايتماينچه آنك حكيمنى و مرادينى و قيامتده نى قىلا-
 چاقينى هيچ بنده آچيق بله آلماي * مگر الله پيغمبرى آرقىلى بلدرسه
 و بلدرگانى بنده گه آنىق بولسه شول وقتده غنه بنده الله نك حكى
 بولاي و شولاي ديو ايتيه آلور * مجتهدلر و باشقه پخشىلار حلال و حراملق
 برله فتوى و يرودين بيك قور قغانلار * قر آنده بيك آچيق بولغان
 حكمنى آنىقلاب ازوب ايتسه لرده ظنى بولغان مسئله لرده فتوى و يرودين
 تارتونغانلار * بيك ضرورت بولغانده كونكلرى اور ناشقان مسئله ده
 قورقا قورقا (شولاي بولسه كرك) ديگان كى ظن برله گنه جواب و يرگانلر *
 و باشقه تورلى جواب و ير و چينى دليل برله بولغانده شدت قىلوب
 عيبلامگانلر * قىلبلى اشانوب و او اطروب يتكان مسئله بولمسه لادرى
 (بلماييم) ديو عذر ايتكانلر * پس بزداى ناقص علملى و قاصر فهملى
 كشىلردين قاىو مسئله ده بولسه ده بيك تيز فتوى و ير مك و خلقغه علم
 كورساتمك ، و جوابمز بهانه سى ايله مسلمانلار نك عيبلىرىنى آچمق ،
 ياكه باشقه لرى شونداى فساد اخلاقغه سورمك ، عيب و غيب و خصومت
 يوللار ينى كورساتمك الوغ قصور و اورنسىز آرتق جسارت بله كه حماقت در *
 ولهدا قزان جمعیه العلماسى مذکور حجاب مسئله سنده تفصيل برله نظر نى
 التزام ايتكان بولسه لارده و جوه مذکور سار تين ادله و روايات شرعيه لرىنى
 تحرى و تانى برله گنه نشر ايده چكلر *
 ايندى من بومسئلهء حجابده شريعت نظر ينى و حكمت اقتضاسينى علمم
 و عقلم ايرشديكى و وقتم صيغدر دنى قدر بتدريج يازمق بولامن . وهم
 مقاله لرى برله رفاقت ايد اچى ذوات كرام (قزان و غير هادين) آثار ينى
 درج ايتمك بولامن * وباللہ التوفيق

اوشبو حجاب نسوان مسئله سنده واقعه تار یخیه کورساتا در که صونکفی اوشبو خلقنک یا که یاشلرنک آورو پالیلارغه اختلاطنی یا که تقلیدی باشلاغانلاری یلارغاچه عالم اسلامده - عربستان هندستان ، ترکستان ، ایران ، بلغار وقزان ، تونس ، فاس ، وغیرها - خاتونلار یات ایرلردین (نامحرمدین) تارتونوب ، ممکن قدر یوزلرینی اورتوب مجلسارده آیورولوب معیشت ایته کلگانلر * بوروشده بولماغان ، یات ایرلرگه کورنوب وقاتشوب یورگان خاتوننی وقزنی عیبکلگانلر * بعضیرلرده وشهرلرده خاتون (اوز کرکی خواجه دینه ودنیاویه سی) ایچون اعتمادلی کشیگه اوچراونی وحاجتی قدر سویلاشونی ده یساق ایتکلنلر * خاتونلار اوزلری هم موندای اشلردین ضرور بولاتوروب تارتونا کلکلنلر *

* * *

بو قدرلی اجتناب واحتیاط خلقنک فقط عادتندین دیمکده یولسز کبی چونکه آرالارنده عادت واصول معیشت جهتلر نچه برده مناسبت بولماغان ملککلر آراسندهده بواشده اشتراک بارمثلا هندستان برله تارستان ، عربستان برله ترکستان عثمانلیلر برله فاسلیلار آرالارنده مسافت یراق اختلاطلاری بیک آزعادتلری بربرسینه بتونلای باشقه ومع ذلك همه سنه خاتون وقز پردهلی * بوروش مشترک بولغان سبب بارلقینی بلدرادر * بعضلر اویلاغانلار وهنوز اویلایلار که عربده پرده دیانت دگل باری عادت بولغان اسلامدهده عرب آراسنده شولای عادت بولوب قالغان باشقه خلقلر عربدین دین اوگرنگانده بو عادتنی ده برگه آغانلار دیلر * بوسوز منطقسز وتاریخسز سوزدر . نچه تورلی دلیلر مونی بلدره

(۱) عرب خاتونلارنده اسلامدین اول پرده بولغانلقی تاریخا ثابت دگلدر * قرآن وسنت هم شونی آنکلانا ایسکی عرب ادبیاتی سیاقینه باقولساده خاتونلارده اول پرده بولما دقینی آنکلانا در * مگر قزلرنک ایرلرگه قاتوشمای آیورم ایوده بولولاری سیزلا * وبالجمله حاضرگی بد ویتلری مدنیتلرینه

ينه غالب حالده گي قزاق قرنداشلرمز كبي حالده بولدقلاري آنكلانادر *
 (۲) عرب خاتونلارنده پرده ايسكيدين قالمه عادت بولو تقديرنده ده
 چيت ملكتلرده غالبادين اسلام يخشي علملي وديانتلي عربلرننك فتوحا-
 تلاري وسياحتلري آرقيلي نارالغان ابتداء بر شهر خلقيني دينگه چاقرغانده
 وكوندرگانده آنداي دين تانوغان عالم عربلرننك محض عادت كنه
 بولغان پردهني اوگراتولري وآنكا كوچلاولري بيك بعيد اشدر * وهم
 عرب خاتونلارنده يراقغه سفر وسياحت عادت بولغان يوق ايكي تورلي
 خلق بتونلای قاتوشماسالار عادتلري برتورلي بولوب كيتماي * بس
 چيت بلاد اسلاميه خاتونلريننك عرب خاتونلارندين هيچ برتورلي
 عادتني اوگرانو احتماللري بولماي *

(۳) وهم بو قدر آرالاري يراق بولغان بر برسینه قاتوشماغان خبر-
 لاشولري بيك آز بولغان طبيعت وخلقلي تورليچه بولغان خلق آراسنده
 اتفافي برتورلي عادت اوچراوي ده عقلغه صيغمازلق احتمالدر *
 بس بو هر ملكة اسلاميه ده بولا كلگان خاتونلارننك پرده اوزره
 بولولاري يالغوز عادت اثرلي بولماينچه بونلرننك آرالارنده مشترك
 بولغان بر سبب اثرلي بولمق كرك مشترك سبب ايسه دين اسلامدين
 باشقه نرسه بولماسقه تيوشدر *

* * *

يوقارغي ايضاحاتدين آنكلانادر كه هر قايو ملكنده خاتونننك
 پرده لانوي (ديني بيورغان) اعتقادي برله بولغان فقط بو اعتقادلاري
 درستمو، دين ني قدر پردهني تيوش كورگان، خلقننك بو مسئله ده دينلريني
 آنكلاونده افراط، تفریط، سوء استعمال يوقمو * بو ماده لر همه سي نظر
 وتفتيش كه لايق * مسئله ننك اينك اشكالي وضعو بتلي اورنيده اوشبو ماده لر در
 بتدريج بو مسئله لرده مجله اوز آنكلاديني يازسه كرك * ولا حول

ولا قوة الا بالله

باب التقریظ.

بوصونك يبلرده مكتبه اوقولا تورغان كتابلار بايتاق آلماشدرلدى،
 ايسكى كتابلار فائدهسىز يا كه اوقوتور ايچون اونكغائيسز ديو اويلاندى،
 فائدهلى اونكغائىلى بولور ديو بايتاق كتابلار يازلدى.
 بومسئلهده بر آز فكر حاجت كورله يانكى كتابلار ايچنده
 بولغان اخلاق بوزغوج ادبسىزلك اوكراتكوج فساد نامه لرنى و ذهن
 قوتى ايچون يازلمش - رياضى و طبيعى - فائدهلى فنى رساله لرنى
 بر طرفه چيقاروب قويدقدين صونكره يالغوز دينى بولغان يانكى و يخشى رساله
 و كتابلر مزياش شاگردلر گه دينى تربيه و يرهك ايچون يتارلكه منم او يمهجه
 يتارلك دگلدر اعتقاد و عبادات و اخلاق كتابلار مزده مسئله و حكملر يخشى
 سويلنگان بولسهده اول حكملر گه اشانورغه و اول حكملرى توتارغه و آنلار
 بو ينجه عمل قىلورغه قزقدرلر باغان و خلافنجه بولودين قورقوتولماغان *
 والحاصل يانكى كتابلر مزده مسئله لرنى عملگه قزقدرلر داي سويلنمگان
 ايچون چين دينى تربيه ايچون كفايه لق يوقدر *

* * *

بالا ارغه دينى تربيه شول درجهده و يرلسون كه شول تربيه برله
 بالا رنك اسلامغه محبتلى آرتسون اسلام اعتقادىنى كونكلرينه
 اورناشدرسونلار * خلاف اعتقاددين تمام چيرقانورلق و قاچارلق بولسونلار *
 وهم اسلام نك عبادات و اخلاقىنى سويسونلار قىلورغه قزقسونلار
 قالدرودين قورقسونلار بوزودين قاچسونلار * بودرجه تربيه ويروده
 اينك قوتلى قورال و دارو دين اسلام تربيه سینه تمام موافق بولغان معلم
 و مربى قولينه تابشروب ادبسىز و تربيه سز بالا ردين آيىرو بلكه ممكن
 بولسه بتونلاى قاچيرو بولسهده (بو ايكى مسئله « تربيه نك تاثيرى »
 مقاله سندن شايد يخشى آنكلانور) اوقوياچق كتابنك تاثيرى ده معلم

تأثيرندين كوب آز دگل * بلكه عامراق وشاملراقدر شوننك ايچون دين واخلاق تعليمي ايچون بولغان كتابلار يالغوز احكام كتابلاري بولماي ترغيب (قزقدر و) ترهيپ (قورقوتو) گه يماقلى سوزلري وقصه لري مشتمل بولمق كرك *

ديانتلي ويخشي خلقلي بولغان كشيپلرننك يخشيپلر يني وآنلار توغريسند بولغان ماقتاويلارني سويلمك كرك * وهم يمانلارننك يمانلقلارينى كورگان جزالرينى وقيامته كور اچك عذابلارينى بلدرمك كرك * شولاي ترغيب وترهيپ ماده لري برله قاتوش اوقوتقاننده بالاده روح اسلام قوتلانور دين محبتى آرتور كفر وفساد كرماس يمانلاردن بيزار وچيرقانور * ايسكى علمامز بومسئلگه نظر قيلغانلار بالالارده اسلام روحيني كوچايتورگه ترشقانلار وشونكا موافق رساله لر وكتابلر يازغانلار * كتابلارنده مسئله لري آز بولدى حالده ر وحلى تأثيرلى تهذيب وتربيه ايچون بايتاق فائدى در * اصلسز ياكه ضعيف سوزلر بولغالاساده بتونلاي يراقسزلار ديورلك دكل آزغنه اصلاح برله توزالورلك و اوقوتورغه يراقلى بولورلق لار * هر مسئله لرينى برم برم تيكشور گانده كوب كتابده ضعيف سوزلر حتى اصلسز جعلى سوزلر تابولا * اول قدر برله اول كتابنى بتونلاي يراقسزلقغه چيقارلماي * بس دينى واخلاقى بولغان ايسكى كتابلارمزددين كليه سنده واجمالنده فائده كورلورداي بولسه وتمامندين يخشي نتيجه چيقارداي بولسه بتونلاي تاشلاماي اصلسزلقى آنيق بلونگان مسئله لرينى تاشلاب قالغانينى قبول ايتمك وبالالارغه يانكى ضبطلى احكام وقواعد كتابلاري آراسنده اوقوتمق تيوشليدر مگر چين اهلى تابولوب موافق وتمام اشانچلى كتابلار يازلوب يتسه اول موعظه لى ايسكى كتابلارنى مکتبلرده استعمال حاجت بولمسه بولماس *

* * *

ايسكى ويراقلى كتابلار ديگانم كيسك باش (باشلاغالى) سيف الملك كى

ياصامه قصه‌لار و برغرضغه بناء يازلغان رومانلارنى ايتمايم بلکه ثبات العاجزين مهممة المسلمين باقرغان فضائل الشهور، بدوام، حقه شکر کبی معتبر کتابلاردين چو بلاب يازلغان ياکه الوغ ذاتلار طرفندين نصيحت اچون چيقار لغان کتابلارنى ايتامن * منم بو فکرمنى بعض شبان استغراب ايتسه لرده تجربه و فلسفه برله مؤيد بولدقندين اوزم برله برگه اوسکان، ويشاگان و برابر مده قارتايغان و تکرار سويلنگان، افراط و تفریطسز بولغان و اصول تعليم و اصول تربيه ايتگان و لازم کورگان فکرمنى بويرده يازدم * والسلام على من اتبع الهدى و جانب التعصب والهوى

ايمان شرطى

ايسكى کتابلار جمله سندين ايمان شرطى ديگان کتابنى بلمگان قران و بلغار مسامانى يوق عملکتمز ده هفتيك و قرآندين قالا ايك بيلگولى نسخه لکدر اولدهر وسيه تابعلکنده بولغان مسلمانلارننک بو کتابدين فائده لانماغانى يوق ايدى هر کم باشده بو کتابنى اوقوغان الفبا سندين اذ کارندين نيت تعليم لرندين سبق آلغان مسلمانلار آراسنده کتاب باصولا باشلاغانلى بيرلى بو نسخه نچه يوز منکر باصولغان و تارالغان * خلق آرا اصول جديده ترتيبلىرى و کتابلىرى چيغوب ايمان شرطى کتابينى برده کورماي بلماي دين تانوچى شاگردلر کوبايگان بولسه ده ينه اعتبارى و رواجى بتونلاي يوقالماغان بلکه بيک آز کيمو گاندر زيرا که اصول جديده اوقوچينک بار مقدارينى بولمىدى کيمو تيمى بلکه ايکى اوچ الوش آرتدردى *

حاضر ده ايمان شرطى کتابى هر مکتبه اوقولمسه ده اصلنده فائده سر

و برکتسز کتاب دگل بلکه خلقه کوب فائده تیکورگان کتابدر *

* * *

مد کور کتابنک قایوزمانده تصنیف قیلنغانی و کم تصنیف ایتکانی بیک
 آچیق معلوم دگل مگر منم استاذم ملاصلاح الدین ابن ملااسحاق (رحمه الله)
 مشهور ملامرتضی حافظ^(۲) (رحمه الله) اثری دگلهو ایکان دیادر ایدی
 ملا مرتضی حافظنک شونداي اثرلر برله خلق فائدهسینه ترشدقینی ،
 وایمان و اعتقاد کتابنده کوب دخلی بولماغان سلسله لر بیان ایدوب اوزمسلهکنجه
 خواجه احمدیسوی (رحمه الله) سلسلهسندین دیوجواب او گراتدکینی قرینه
 ایدر ایدی بو قرینه لر دلیل بولمسه لارده تخمین ایچون بریول بولا آلور *
 مصنفی کم بولسه ده ملت ایچون خیر تلاگان و اوزنده بولغان طاقت
 و همتنی صرف قیلغان بر یخشی کشی اثری بولغان بولسه کرک *
 بو کتاب کوب آدم لر گه باش تعلیمده استاذ بولغان و کوب فائده
 تیکورگان حتی اولگانچه شوننک تعلیمی بوینچه عمل قیلوچیلار چیکسز
 خلق بولغان شول سببلر دین اول کتاب حقنده بر آرشرح و کرک اورنلارنده
 تنقید و ایضاح قیلونی اوزیمه تیوشلی ملتیه فائدهلی کوروب بو بابده
 بر آز یازمق بولدم *
 ما بعدی بولسه کرک

(۲) ملا مرتضی حافظ ابن قتلغش قزان ولایتند، تحصیل علم قیلدقن صونک بخارا و ترکستان
 ولایتلرنده علم آرتدروب طریقہء یسویه دین الوش آلوب قایتقان صونک اون ایکنچی عصر
 هجری باشلارنده قزان و بلغار یورطیننک علمگه اینک محتاج وقتنده خلقغه دین او گراتوب
 درس او قوتوب بعض فائدهلی رساله لر یازوب خلقنی یخشی فائده لاندوغان مبارک کمسنه در
 ملا شهاب الدین المرجانی (رحمه الله) بیانینه کوره ۱۱۳۶ هـ لرده ترک ایکان *
 بعض ذوات اش تابماغان ایمان شرطینه شرح ایته باشلاغان دیه کولسه لرده یخشی
 اولیلاغان آغالار یولی حتی کرکلی اش ایدکینی بلورلر دیو بلامن *
 وللمناس فیما یعشقون مذاهب *

فهرست

صحیفه	صحیفه
۳۰۱ قویاش آی توتولغانك نچوك نماز او قوغان	۲۸۸ حج آیتى نك تفسیری
۳۰۲ ایچون کرکلکی	۲۹۰ مقام ابراهیم بیانی
۳۰۴ انفاق و صدقه نك نفل بولغانیده کرک	۲۹۰ ارض حزام نك خاصیتی
۳۰۶ تراویحه قرآن ختم ایتو	۲۹۲ حج توغریسنده کلسگان حدیثلر
۳۰۸ اختلاف زوجین حقنده منارنك جوابی	۲۹۴ حج قندای آدمگه فرض بولا
۳۱۱ حجاب مسئلهسی	۲۹۷ بزده خلق حجگه نیک آزارا
۳۱۵ مکتب ایچون ایسکی کتابلارنك ده کرکلکی	رسول الله صلی الله علیه وسلم قوناقده
۳۱۷ ایمان شرطی کتابی	اغیز آچسه نچوك دعا قیلغان ۲۹۹

اداره اوز یورطمده پنجشنبه و جمعه کون دین باشقده اولی دین صونك
اوپچ ساعت دین بشکاچه اداره ده یموش کور لور.

اعلان

مجله گه ار بابی طرفلرندین عرض ایدلمش دینی و ادبی مقاله لر درج ایدلور
لکن عبارنی اصلاح و اختصارده مجله اختیارلی بولور *

اربعین (فرق حدیث) کتابی باصولدی ۱۶۰ حدیث اشانچلی
کتابلردین بیغولغان یخشی کاغده کتاچیلارغه یوزلاب بش صومدین